

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12Co/158/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6214208289
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 12. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Halušková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2017:6214208289.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a členov senátu JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. a Mgr. Kataríny Katkovej v spore žalobkyne B. K., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom S. X, XXX XX N. E., právne zastúpenej JUDr. Jozefom Školníkom, advokátom so sídlom Mierová 1, 990 01 Veľký Krtíš, proti žalovanému Z. Z. C., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom S. XXX/X, XXX XX N. E., právne zastúpenému JUDr. Jozefom Veselým, advokátom so sídlom Mierová 1, 990 01 Veľký Krtíš, o zrušenie vecného bremena, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 3C 299/2014-195 zo dňa 14. februára 2017 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Veľký Krtíš (ďalej aj „okresný súd“, prípadne „súd prvej inštancie“, alebo „súd“) rozsudkom zo dňa 14. 02. 2017 zrušil vecné bremeno zodpovedajúce právu doživotného bývania a užívania nehnuteľností vedených Okresným úradom Veľký Krtíš, katastrálnym odborom pre obec a katastrálne územie N. E. na liste vlastníctva č. XXXX a liste vlastníctva č. XXXX - bytu č. XX na X. poschodí bytového domu súp. č. XXX na parc. č. XXX, vo vchode č. X, podielu na spoločných častiach a zariadeniach domu vo veľkosti XX/XXXX aj podielu na pozemku parc. č. XXX vo veľkosti XX/XXXX, zriadeného v prospech žalovaného darovacou zmluvou a zmluvou o zriadení vecného bremena zo dňa 18. 06. 2010, pod sp. zn. V XXX/XXXX zo dňa 27. 07. 2010 (I. výrok), žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu za zrušenie vecného bremena vo výške 1,- Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (II. výrok) a priznal jej nárok na náhradu trov konania v plnej výške (III. výrok).

Z dôvodov rozsudku vyplýva, že žalobkyňa sa domáhala zrušenia vecného bremena zodpovedajúceho právu doživotného bývania a užívania týchto nehnuteľností, ktoré nadobudla darom od žalovaného darovacou zmluvou a zmluvou o zriadení vecného bremena z 18. 06. 2010, ktorej vklad bol povolený v konaní V XXX/XXXX dňa 27. 07. 2010; vecné bremeno bolo zriadené bezplatne. Poukázala na právoplatné odsúdenie žalovaného rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš z 31. 10. 2013 sp. zn. 9T 51/2012 okrem iného aj za prečin nebezpečného vyhrážania a zločin vydierania, ktorých sa dopustil vo vzťahu k jej osobe. Tvrdila, že žalovaný viac ako 10 rokov žije vo svojom dome súp. č. XX v D. K.. Doposiaľ nebol zrušený zákaz priblížiť sa k jej osobe, ktorý mu bol uložený uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 01. 08. 2011 sp. zn. 3Tpo/36/2011. Žalovaný sa nikdy nedomáhal realizácie svojho vecného bremena, ale podal proti nej žalobu o vypratanie bytu, ktorá je vedená pod sp. zn. 3C/134/2014 Okresného súdu Veľký Krtíš. Tvrdila, že je daný hrubý nepomer medzi výhodou žalovaného ako oprávneného z vecného bremena a vecným bremenom, ktoré žalobkyňu ako vlastníčku nehnuteľností neprímerane zaťažuje.

Súd prvej inštancie mal preukázané, že dňa 18. 06. 2010 žalovaný ako darca darovacou zmluvou a zmluvou o zriadení vecného bremena daroval žalobkyni ako obdarovanej do jej výlučného vlastníctva byt č. XX nachádzajúci sa vo N. E. na X. poschodí bytového domu súp. č. XXX, vo vchode č. X, podiel na spoločných častiach a zariadeniach domu vo výške XX/XXXX, zapísaným na LV č. XXXX Okresného úradu Veľký Krtíš, katastrálneho odboru, pre kat. úz. N. E., ako aj spoluvlastnícky podiel o veľkosti XX/

XXXX na pozemku parc. č. XXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m², na ktorom je bytový dom postavený, zapísanému na LV č. XXXX Okresného úradu Veľký Krtíš, katastrálneho odboru pre kat. úz. N. E.. Zmluvné strany sa dohodli aj na bezplatnom zriadení vecného bremena doživotného bývania a užívania bytu, ktorý bude žalovaný ako oprávnený z vecného bremena užívať a bývať v ňom až do svojej smrti. Vklad zmluvy do katastra nehnuteľností bol povolený dňa 27. 07. 2010 v konaní sp. zn. V XXX/XXXX. Rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 9T/51/2012-535 z 31. 10. 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť dňom 28. 05. 2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. 05. 2014 sp. zn. 3To/50/2014 bol žalovaný uznaný za vinného aj z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, 2 písm. a/, b/ Trestného zákona a zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, 2 písm. b/, c/ Trestného zákona, ktorých sa dopustil voči žalobkyni dňa 02. 04. 2011 a v čase od 13. 04. 2011 do 07. 07. 2011 počas telefonických rozhovorov. Uložený mu bol podmienený trest odňatia slobody a trest prepadnutia veci - zbraní rôznych značiek. Uznesením sp. zn. 0Tp/20/2011 z 15. 07. 2011 Okresného súdu Veľký Krtíš bol žalovaný v súvislosti s uvedeným konaním vzatý do väzby, ktorú Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 01. 08. 2011 sp. zn. 3Tpo/36/2011 nahradil prijatím písomného sľubu obvineného, nad ktorým nariadil dohľad probačného a mediačného úradníka a uložil mu okrem iného obmedzenie spočívajúce v zákaze priblížiť sa k žalobkyni na vzdialenosť menšiu ako 20 metrov. Strany sporu žili v spoločnej domácnosti od januára, resp. februára 2010 do 02. 04. 2011, kedy žalobkyňa ušla z chaty v D. K. do bytu vo N. E. a 12. 04. 2011 na žalovaného podala trestné oznámenie a vymenila zámok na dverách. Z oznámenia Obce D. K. z 09. 10. 2015 mal súd prvej inštancie preukázané, že žalovaný sa v tejto obci zdržiava celoročne niekoľko desiatok rokov, pričom chata súp. č. XX, ktorá je v podielovom spoluvlastníctve žalovaného a jeho syna (každého s veľkosťou spoluvlastníckeho podielu 1) je vhodná na celoročný pobyt. Znalkyňa z odboru stavebníctvo, odhad hodnoty nehnuteľností P. B.. M.G. v znaleckom posudku č. 22/2016 zo 17. 06. 2016 určila všeobecnú hodnotu vecného bremena, spočívajúceho v práve doživotného bývania a užívania bytu sumou 30.500 €.

Žalovaný na pojednávaní za dôvod uzatvorenia tejto zmluvy označil to, aby sa o neho žalobkyňa, s ktorou boli druh a družka, v starobe a po ukončení jeho lekárskej praxe doživotne postarala. Tvrdil, že byt vo N. E. neužíva z dôvodu výmeny zámky žalobkyňou, preto je nútený bývať na chate v D. K., ktorá nespĺňa štandard bývania s prihliadnutím na jeho vyšší vek, polohu chaty a účel (nosenie dreva na kúrenie po 70 schodoch). Na poslednom pojednávaní súhlasil so zrušením vecného bremena s priznaním primeranej finančnej náhrady určenej znaleckým posudkom čiastkou 30.500 €.

Žalobkyňa tvrdila, že doteraz trpí traumou a stresom zo žalovaného. Navštevuje S. a v dôsledku psychických problémov sa v byte v súčasnosti nezdržiava, býva u svojich rodičov v D.. Žalovaný jej znepríjemňuje život, prenasleduje ju a sleduje. Dňa 16. 01. 2015 podal na polícii v S. podanie, že je psychicky labilná alkoholička, neschopná riadiť motorové vozidlo. Napísal jej zamestnávateľovi aj S., preto na neho 12. 05. 2015 podala trestné oznámenie. Nie je reálne možné, aby v predmetnom byte žalovaný býval, nakoľko v ňom žije ona. Z dôvodu bezplatného zriadenia vecného bremena je namieste aj jeho bezplatné zrušenie.

Súd prvej inštancie s poukazom na § 151p ods. 1, 3 a § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka konštatoval, že v zmysle rozsudku NS SR sp. zn. 22Cdo 2165/98 môže byť zmenou pomerov odôvodňujúcou zmenu úpravy obsahu a rozsahu vecného bremena nielen zmena v objektívnych okolnostiach, ale aj v osobných pomeroch účastníkov, pokiaľ sa výrazným spôsobom dotýka ďalšieho obsahu vecného bremena. V prejednávanej spore došlo k zmene pomerov tým, že medzi stranami sporu sa zhoršili vzťahy po tom, ako sa žalovaný dopustil trestnej činnosti voči žalobkyni (chránená osoba), ktorá tvrdila, že sa žalovaného bojí, má z neho psychické problémy a do bytu ho nevpustí. Hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného vznikol nepochybne ako dôsledok tejto zmeny pomerov, z čoho vyplýva aj príčinná súvislosť medzi zmenou pomerov a hrubým nepomerom.

Nakoľko žalovaný so zrušením vecného bremena súhlasil, spornou zostala výška náhrady za jeho zrušenie, ktorá môže byť poskytnutá buď formou jednorazovej peňažnej náhrady, formou opakujúceho sa peňažného plnenia, alebo formou naturálnej náhrady. Okresný súd vychádzal z rozhodovacej praxe súdov, podľa ktorej sa určité vecné plnenie môže považovať aj za nespravodlivé najmä z dôvodu, že presahuje únosnú mieru so zreteľom na to, aby zmena v obsahu vecného bremena bola v súlade s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa navrhla zrušiť vecné bremeno bez náhrady s poukazom na rozsudok NS ČR sp. zn. 20Cdo 1265/98, podľa ktorého ak zmluva o zriadení vecného bremena neobsahuje žiaden údaj o odplatnosti tohto práva platí, že vecné bremeno bolo zriadené bezplatne; uvedené musí platiť aj opačne, vecné bremeno zriadené bezplatne sa zrušuje bezplatne. Okresný súd konštatoval, že uvedené rozhodnutie NS ČR sa týkalo iného skutkového a právneho stavu. Súd mal preukázané, že žalovaný je dôchodca vykonávajúci prácu S. F.. V spornom byte nebyval už pred zmluvným zriadením vecného bremena, niekoľko desiatok rokov sa zdržiava

v chate súp. č. XX v D. K., vhodnej na celoročný pobyt, ktorej je podielovým spoluvlastníkom. Na bývanie v byte teda nie je objektívne odkázaný, iný byt si neprenajal, nevznikajú mu náklady spojené s prípadným náhradným bývaním. So zriadením vecného bremena nebol spojený záväzok žalobkyne poskytovať žalovanému zaopatrenie v starobe a chorobe. Zmenu pomerov, a tým vznik hrubého nepomeru medzi vecným bremenom a výhodou žalovaného ako oprávneného z vecného bremena si zaviniť sám žalovaný, ktorý sa dopustil voči žalobkyni trestnej činnosti. V dôsledku zrušenia vecného bremena mu podľa okresného súdu nevznikne žiadna ujma. S odkazom na § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka musí súdne rozhodnutie dosiahnuť spravodlivú rovnováhu medzi ochranou práva žalobkyne ako povinnej z vecného bremena a ochranou práva z vecného bremena oprávneného žalovaného. Vzhľadom za bezplatné zriadenie vecného bremena súd prvej inštancie považoval za spravodlivé určenie primeranej náhrady za zrušenie vecného bremena v symbolickej výške 1 €.

Rozhodnutie o náhrade trov konania zdôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a plným úspechom žalobkyne v konaní, ktorej priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu; o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník so zreteľom na § 262 ods. 2 CSP.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. e/, f/ a h/ CSP odvolanie žalovaný navrhnuť, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie pre jeho zrejme vady, nesprávnosti aplikáciou nesprávneho právneho posúdenia a zlého vyhodnotenia skutkového stavu zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Súdu prvej inštancie vytkol, že po vypočutí strán sporu nariadil znalecké dokazovanie bez toho, aby predtým zaujal predbežný právny názor, či sú dané dôvody na zrušenie vecného bremena za odplatu, alebo nie.

Keďže žalobkyňa trvala na žalobe, on sa vyjadril, že v prípade zrušenia vecného bremena za odplatu je ochotný súhlasiť s náhradou 30.500 € zistenou znalkyňou. Rozsudok súdu prvej inštancie o zrušení vecného bremena za náhradu vo výške 1 € považuje za prekvapivý a nezákonný, nesúhlasí s ním po vecnej ani právnej stránke. So žalobkyňou v minulosti žil ako druh a družka a chcel, aby ho doopatrovala, preto jej daroval byt pod podmienkou, že tam bude mať právo doživotného, bezplatného bývania. Daroval jej aj garáž a mnohé hnuťelné veci, nehovoriac o šperkoch a finančných hotovostiach.

V skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia sa osvedčil, v súčasnej dobe by mal byť trest považovaný za vykonaný. Po prepustení z väzby bol nútený dlhodobo sa zdržiavať na chate, ktorá nie je úplne prispôsobená na bývanie. Žalobkyňa bývala v byte, z ktorého odpredala kuchynskú linku, vstavané skrine a pod. a odsťahovala sa. Byt je odpojený od elektriny, plynu a vody. Konanie o jeho žalobe o vypratanie bytu podanej 30. 05. 2014 bolo prerušené do skončenia konania o zrušení vecného bremena. Nie je teda pravdou, že by nemal záujem byt užívať. Poukázal na to, že je osobou vyššieho veku, ktorá nemá vytvorené vhodné podmienky na bývanie, keďže žije sám a bývanie v byte je komfortnejšie napr. z hľadiska kúrenia a zabezpečovania palivového dreva, údržby chalupy, chodenia po schodoch.

Vytkol, že určením primeranej náhrady za zrušenie vecného bremena vo výške 1 € súd prvej inštancie rozhodol nad rámec žalobného petitu, pretože žalobkyňa nežiadala zrušenie vecného bremena za odplatu. Mohla by predať byt, ktorý má značnú hodnotu a on by bol definitívne bez možnosti zabezpečiť si akékoľvek adekvátne bývanie. Ak súd konštatoval, že vecné bremeno zriadené bezodplatne sa má aj zrušiť bezodplatne, nelogickým bolo nariadenie znaleckého dokazovania, pričom sa okresný súd so znaleckým posudkom P. U. nevysporiadal a rozhodol o priznaní náhrady 1 €.

3. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu zdôraznila dlhodobé neužívanie bytu žalovaným po dobu viac ako 6 rokov. Znovu poukázala na trestnú činnosť, ktorej sa žalovaný dopustil voči jej osobe, na svoj panický strach zo žalovaného a nemožnosť byť s ním v rovnakom čase na rovnakom mieste. Zmenou pomerov odôvodňujúcich obmedzenie vecného bremena môže byť zmena objektívnych okolností aj osobných pomerov jeho účastníkov, pokiaľ sa výrazným spôsobom dotýka ďalšieho obsahu vecného bremena. Ani pre prípad zrušenia vecného bremena zmluvou nie je možné obmedzovať zmluvnú voľnosť strán dojednať zrušenie vecného bremena bez náhrady. Priznanie primeranej náhrady vo výške 1 € považuje žalobkyňa za spravodlivé. Uplatnila si náhradu trov odvolacieho konania.

4. Žalovaný v replike zdôraznil podmienený charakter svojho odsúdenia za trestnú činnosť, keď sa v skúšobnej dobe osvedčil; nebol mu uložený zákaz priblíženia sa k žalobkyni ani iné obmedzenia. Poprel sústavné bývanie na chate v D. K., kde je nútený bývať, lebo nemá inú možnosť bývania, čím sa však nevzdal práva užívania bytu. Tvrdil, že neboli dané dôvody na zrušenie vecného bremena. Súd prvej

inštancie znalecké dokazovanie nariadil predčasne, jeho závery nerešpektoval a zrušil vecné bremeno za 1 € namiesto jeho trhovej hodnoty určenej znalkyňou. Ak by mal platiť rozsudok súdu prvej inštancie, poprel by právnu istotu účastníka zmluvného vzťahu o zriadení vecného bremena, ktoré bolo zriadené síce bez hodnoty vyjadrenej v peniazoch, ale s podmienkou dožitia a starostlivosti o osobu žalovaného, čo je hodnota, ktorá bola vyčíslená znalkyňou.

5. Súdne konanie bolo začaté za účinnosti procesného kódexu, ktorým bol Občiansky súdny poriadok účinný do 30. 06. 2016. Od 01. 07. 2016 sú súdy povinné aplikovať Civilný sporový poriadok v zmysle jeho prechodného ustanovenia § 470 ods. 1. Na základe odvolania podaného včas stranou sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 359, § 362 CSP) krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) vec prejednal v medziach daných odvolaním, v rozsahu určenom ustanovením § 379 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario za použitia § 177 ods. 2 písm. c) CSP a rozsudok okresného súdu podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 CSP). S poukazom na § 379 písm. c) CSP je rozhodovanie o zrušení vecného bremena a o stanovení výšky primeranej náhrady príkladom konania, v ktorom určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami sporu vyplýva z osobitného predpisu. Odvolací súd z tohto dôvodu nemohol o výrokoch rozsudku súdu prvej inštancie rozhodovať izolovane.

6. K jednotlivým, žalovaným v odvolaní označeným odvolacím dôvodom je potrebné vo všeobecnosti uviesť, že:

Odvolacie námietky týkajúce sa väd v skutkových zisteniach súdu prvej inštancie sa môžu prejavíť v nevykonaní navrhnutých dôkazov potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e) CSP), alebo v nesprávnom hodnotení dôkazov, ktoré vyústilo do nesprávnych skutkových zistení (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav (uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo 222/2009 zo dňa 26. februára 2010) Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie vecí konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (citované z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 2 MCdo 4/2009).

7. K výhrade odvolateľa, že určením primeranej náhrady za zrušenie vecného bremena vo výške 1 € súd prvej inštancie rozhodol nad rámec žalobného petitu, pretože žalobkyňa nežiadala zrušenie vecného bremena za odplatu odvolací súd udáva, že podľa obsahu súdneho spisu súčasťou pôvodného žalobného petitu nebolo zrušenie vecného bremena za náhradu, ale na pojednávaní konanom dňa 29. 09. 2015 právny zástupca žalobkyne predniesol požiadavku na zrušenie vecného bremena bezodplatne. Na pojednávaní dňa 28. 01. 2016 navrhol právny zástupca žalovaného nariadenie znaleckého dokazovania za účelom zistenia hodnoty vecného bremena. Z takýchto prednesov je zrejmé, že strany sporu boli uzrozumené, že predmetom konania je zrušenie vecného bremena za náhradu. Nakoľko pri zrušení vecného bremena ide o spôsob vyporiadania právneho vzťahu podľa § 379 písm. c) CSP, súd o náhrade rozhodne aj bez návrhu (bližšie in Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občiansky zákoník I. § 1 až 459. Komentár. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 1394 s., str. 1065).

8. Odvolateľ tvrdil, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e) CSP), lebo sa nevysporiadal so znaleckým posudkom znalkyne P. U. a rozhodol, že žalobcovi nepatrí primeraná náhrada 30.500 €, ale len 1 €. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie zákonným spôsobom znalecké dokazovanie vykonal. Znalecký posudok č. 22/2016 znalkyne P. U. bol doručený právnenému zástupcovi žalobkyne (dňa 27. 06. 2016) aj právnenému zástupcovi žalovanej (dňa 23. 06. 2016) s možnosťou vyjadriť sa k jeho obsahu písomne v lehote do 10 dní; námietky voči jeho obsahu žalobkyňa doručila okresnému súdu dňa 20. 07. 2016. K jej námietkám sa vyjadrila znalkyňa P. U. podaním doručeným okresnému súdu 16. 08. 2016, ktoré bolo žalobkyňi prostredníctvom jej právneho zástupcu doručené 02. 11. 2016. Znalecké dokazovanie sa podľa § 208 CSP vykonáva tak, že súd písomný znalecký posudok doručí stranám.

9. Pre odvolacie konanie nie sú dôležité každé námietky strany sporu k zistenému skutkovému stavu, ale len tie, ktoré sú spôsobilé spochybniť logiku úsudku súdu, čo bolo dokazovaním zistené, eventuálne námietky, z ktorých plynie, že súd z logicky bezchybných dielčích úsudkov dospel k nesprávnym (logicky

vadným) skutkovým záverom. Prvú z týchto podmienok splní strana sporu namietaním, že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, alebo prednesov strán sporu nevyplývajú, alebo inak nevyšli v konaní najavo, alebo naopak pominul rozhodné skutočnosti, ktoré boli preukázané vykonanými dôkazmi, alebo vyšli za konania najavo. Druhá z uvedených podmienok je splnená výhradou, že v hodnotení dôkazov v prípade poznatkov, ktoré vyplývajú z prednesov strán sporu je z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti, či vierohodnosti logický rozpor, alebo výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 133 až 135 OSP (viď rozhodnutie NS ČR sp. zn. 20 Cdo 1265/98 publikované ako R 19/2002).

10. Osobitnú kategóriu zániku vecného bremena tvorí jeho zánik rozhodnutím súdu, len na návrh a len z dôvodu uvedeného v § 151p ods. 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), ktorým je zmena pomerov s dôsledkom hrubého nepomeru medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného. Vzhľadom na nedostatok všeobecnej definície hrubého nepomeru medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného je aplikácia hypotézy právnej normy vždy závislá na konkrétnej situácii v závislosti na vplyve vecného bremena na vlastnícke práva povinného z vecného bremena a výhody z toho plynúcej pre oprávneného z vecného bremena. Pre úvahu, či zmenou pomerov vznikol hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného je rozhodujúce porovnanie stavu v čase rozhodovania súdu a v čase, keď bolo vecné bremeno zriadené (viď rozhodnutie NS ČR sp. zn. 3Cdon 269/1996).

Judikátúra pripúšťa, že za určitých okolností môže zmena pomerov vzniknúť zmenou v chovaní jeho účastníkov. V prejednávanej spore došlo k zmene pomerov spočívajúcej v tom, že v porovnaní so vzťahom strán sporu v čase zriadenia vecného bremena sú súčasné vzťahy strán sporu mimoriadne konfliktné. V čase zriadenia vecného bremena boli žalobkyňa a žalovaný životnými partnermi, žili ako druh a družka v spoločnej domácnosti. V súčasnosti má žalobkyňa podľa žalovaným nevyvrátených tvrdení z jeho osoby strach, trpí psychickými problémami a podrobuje sa ich liečbe; žalovaný sa vo vzťahu k žalobkyni dopustil trestnej činnosti. Za týchto okolností možno v prejednávanej spore za zmenu pomerov výnimočne považovať porušovanie práva na ochranu života a zdravia žalobkyne ako povinnej z vecného bremena chovaním žalovaného. Pod vplyvom týchto okolností je aj existencia vecného bremena dôvodom sporov žalobkyne a žalovaného, čo sa negatívnym spôsobom odráža nielen na užívaní, ale aj na údržbe bytu. Hrubý nepomer, rovnako ako v prípade rozhodnutia NS ČR sp. zn. 22Co 2284/98 medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného spočíva v tom, že byt zaťažený vecným bremenom nie je pre rozpory strán sporu užívaný ani udržiavaný a existencia vecného bremena neúmerne zasahuje do vlastníckeho práva žalobkyne bez toho, aby žalovanému fakticky prinášala prospech. Sú preto dané dôvody na zrušenie vecného bremena za primeranú náhradu podľa § 151p ods. 3 OZ.

11. Ustanovenie § 151p ods. 3 OZ umožňuje zrušiť vecné bremeno za primeranú náhradu. Rozhodnutie NS ČR sp. zn. 20Cdo 1265/1998 publikované ako R 19/02 sa zaoberá bezodplatnosťou zmluvného zriadenia vecného bremena, ak zmluva o jeho zriadení neobsahuje žiadny údaj o úplatnosti tohto práva. Odvolací súd konštatuje, že v prejednávanej spore nejde o prípad zániku vecného bremena zmluvou v zmysle § 151p ods. 1 OZ, ale o jeho zrušenie v dôsledku vzniknutého hrubého nepomeru medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného v zmysle § 151p ods. 3 OZ za primeranú náhradu.

Ako už bolo uvedené v odseku 7 tohto rozhodnutia, pri úvahe o výške primeranej náhrady za zrušenie vecného bremena súd viazaný návrhom nie je (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo 192/2006 publikované v časopise Zo súdnej praxe č. 6/2013). Primeraná náhrada nemusí pozostávať z peňažného plnenia, ale z vytvorenia stavu, ktorý zabezpečí plnohodnotné uspokojenie potrieb žalovaného iným spôsobom než je doterajší výkon oprávnení vyplývajúcich z vecného bremena (R 65/1972). Primeranou náhradou za zrušené vecné bremeno môže byť napr. suma, ktorú by oprávnený z uvedeného bremena musel platiť za užívanie prípadného náhradného bytu.

12. V tejto časti súd prvej inštancie rozhodol o výške 1 € primeranej náhrady za zrušenie vecného bremena patriacej žalovanému v dôsledku rozporu konania žalovaného s dobrými mravmi vo vzťahu k žalobkyni. Túto skutkovú okolnosť však už (správne) vyhodnotil ako príčinu zmeny pomerov odôvodňujúcej zrušenie vecného bremena. Podľa odvolacieho súdu chovanie žalovaného k žalobkyni zohľadnené ako dôvod zrušenia vecného bremena zriadeného v jeho prospech v prejednávanej veci nemôže súčasne znamenať jediný dôvod pre ustálenie výšky primeranej náhrady za zrušenie vecného bremena. Ako uvádza Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo 192/2006, významné z hľadiska správneho rozhodnutia o tejto náhrade je zistenie, aký je majetkový prospech vlastníka zaťaženej nehnuteľnosti a majetkový dôsledok u oprávneného vychádzajúc z toho, že právo z vecného

bremena spočíva v bezplatnom doživotnom bývaní. Okresný súd preto v ďalšom konaní vykoná okrem podrobného výsluchu žalobkyne aj žalovaného k skutkovým okolnostiam týkajúcim sa dôvodu zriadenia vecného bremena a jeho realizácie, k ich osobným, bytovým a majetkovým pomerom aj ďalšie dôkazy (napr. dopyty na realitné kancelárie) smerujúce k správneému ustáleniu výšky primeranej náhrady za zrušenie vecného bremena.

13. V novom rozhodnutí okresný súd rozhodne aj o trovách odvolacieho konania, čo je postup podľa § 396 ods. 3 CSP.

14. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).